

Helvezia

a forrásnál

Mit, vizet, kérdi a nagynéni a Helvezia törzsasztalánál, és Alexire néz, te teljesen meghibbantál? Az Alexi a fejét rázza, a nagynéni meg a szájába dug egy Mary Longot, vizet nem hozok neked, hozzá magadnak, ha mindenáron az kell, tudod úgyis, hogy hol vannak a poharak, a nagynéni kivesz egy gyufát az asztalon heverő dobozból és meggyújtja a Mary Longját. Az Alexi fel akar állni, Luis megfogja a karját, maradsz szépen a fenekeden, mondja a Luis az Alexinek, itt senki nem iszik vizet, ott azért még nem tartunk, ha nagyon akarsz, pár taslit kaphatsz a tökfegyedre, akkor talán észhez térsz. Illel hülleség is csak egy főódrásznak juthat az eszébe, mondja az Otto, és megsimogatja a szakállát. Akkor szakálla van, mint egy péklapát. Nehogy mán a fark csóválja a kutyát, fogol szépen egy veder hidegvizet, beledugod azt a szép nagy buksidat, az aztán szépen lehűti, és huss, vót vízió, nincs vízió, borbély uram. A nagynéni lerakja cigarettáját a Calanda-feliratos hamutartóra, feláll és a pult mögé megy. Letesz az Alexi elé egy korsót, egészség, mondja, és felveszi a Mary Longját a hamutálcáról, egész életedben csak sört ittál, semmi mást, most meg vizet akar, meguntad az életedet, vagy mi, és leül. Verd ki a fejedből, komám, amíg én élek, ebben a helyiségben senki nem iszik vizet, mondja a Luis, itt csak aranyat iszunk, és most már igyál. A nyakában távcső lóg, kék sídzeskijének bal ujján pedig egy kőszáli kecske van. A pulton recseg a tört antennájú rádió.

Hát vizet, azt tutira nem hordunk a Rajnába, mondja a nagynéni, és somolyog. Csak azt szeretném tudni, hogy ki adta be neked ezt a marhaságot, mondja az Otto, csak azért, mert bal lábbal keltél fel, nem kell rögtön fejfel rohannod a falnak, gondolhatnál a többiekre is, velünk mi lesz? Fél év, és lehúzhatjuk a rolót, kampec, dolóresz. Dzszejke zsebéből előveszi a Brisagóit, jesszamaríja, a fodrász úrnak meg teccetett bollandúnia, rágyújt egy görbe szivarra, ez mosmán eggyátalán nem vicces! Igyál már végre, mondja a Luis, még megmelegszik, vagy arra vársz, hogy elénekeljük neked a szent litániát, máskor iszol, mint a gödény. Az Alexi eltolja maga elől a korsót, hülye barmok, mondja sutogva. Fel akar állni, az Otto vállon ragadja és visszanyomja a székre. A Luis visszatolja a korsót az Alexi elé.

Bozsúúúr, mondja a Silvia, amikor belép a Helveziaiba. Kezében cigarettásdoboz és gyufás skatulya. Leadták a revolvereiteket, ugye, kérdezi, nehogy a végén még vér folyjon, amilyen isteni itt a hangulat, vegyétek figyelembe, hogy már nem vagyunk olyan sokan. Leül és rágyújt egy Selectre. Csend van. A nagynéni feláll, a söntéspult mögé megy, és már hozza is Silviának az instantkávéját. Silvia cukrot szór bele, és megkavarja. A fali óra a pekingi időt mutatja. A nagynéni elnyomja a Mary Longját. Az Alexi végigsimít a frizuráján. A Luis az asztal közepén lévő hamutálra néz, aztán Alexire sandít. Az Otto a dzszejke zsebében kotorász. A nagynéni újabb Mary Longot húz ki a csomagból. Felveszi a hamutálat, a pult mögé megy vele, kiüriti a hamutartót és

szájában az égő Mary Longgal, kitörölgeti a kis kefével. Visszateszi a hamutálat az asztal közepére, és újabb üveget hoz Ottónak, egészség, mondja. Az Otto bólint. A kutya kimászik a törzsasztal alól.

Már megint esik, mondja a Silvia, ráadásul január közepén, ha legalább hó esne. Az Otto felteszi a kalapját. A tökünk is szétázik tőle, mondja, de meg még az agyunk is, mondja a Luis, mi lesz még ebből, szűzmariskám. Tegnap itt volt a Ludovic, az a meteorológus Patnasából, mondja a nagynéni, szerinte az Ochli-szikla már a téli álmából ébredszik, éjszaka hallani, ahogy nyújtózkodik. Nem elég, hogy már három hónapja árnyékban vagyunk miatta, mondja az Otto, most még agyon is akar csapni, elevenen el akar temetni minket, szív egy slukkot, és megtörli a száját a kézfejjével, nehogy megint úgy járjunk, mint huszonöt évvel ezelőtt. Huszonhét, mondja a Silvia, a nagynéni hoz neki még egy kávét. Huszonöt, mondja az Otto, nem igaz, huszonhét, mondja a nagynéni, huszonöt éve vettem az autót, a kőomlás huszonhét éve volt, a szekrényemben megvan az újságcikk, épp a napokban jelent meg a Gasetta Romontscha nyolcvanadik születésnapjára, de persze csak arról a kőomlásról írnak, ami a szomszédos faluban történt, a miénkről egy szót se, mintha meg se történt volna, sötét népség, mondja a Luis, ráadásul ugyanazon a napon, vasárnap délelőtt volt, csak fél órával később. A nagynéni leteszi Mary Longját a hamutálcára, feláll és a szekrényhez megy, amelyik a konyhaajtó mellett áll.

Kár, hogy a kövér Pancraz már nem él, most, amikor szükség volna rá, az mindent tudott, magával vitt a sírba néhány történetet, az tuti, mondja a Silvia, Pancraz, ne hagyj el minket, ha jönnek a pogányok, sutogja az Otto, olvasd fel, mondja a Luis a nagynéninek, és visszaadja neki a cikket, nekem ma nem megy, kétoldali szemzsábám van, és kortyol egyet a Quintinjéből, aztán hozzá, lécci, még egyet, mostanában valahogy mindig kevés benne a matéria. A nagynéni két kezében tartja az újságcikket, szóval, azt írja, hogy hét napig egyfolytában esett az eső, és akkor a szomszédos falu fölött megindult a szikla, és akkora köveket szórt a falura, mint egy tehén, ezerkilencszázhuszonhét, október, az egész falut maga alá temette, egyedül csak a templomtorony nem dőlt össze, még a templomhajó se bírta a strapát, csak a torony. Na ja, mer' a jó Istenke odafenn csücsül a toronyban, mondja a Luis.

A Benedictet, a megboldogult nagyapádat, ugye, azt is az Ochli ütötte agyon, kérdi a Silvia a nagynénit, naná, az egész család a templomba tartott, amikor nagyapám a híd előtt visszafordult, mert otthon felejtette a pipáját, meg a pár fillért a vasárnapi sörre, elnyomja Mary Longját a hamutálban, és amint siet vissza, és már a Rajna fölött van, a harangok már másodszer kongtattak, és mi már a templomban voltunk, hatalmas robaj rázta meg a völgyet, az Ochli leszakadt, és hét házat, három csúrt, hét embert temetett maga alá, meg a hidat rajta a Benedicttel. A Benedictre, mondja az Otto, és felemeli a sörös poharát. A Rajna aztán egy-kettőre rendet csinált, az egész kuplerájt

CAMENISCH,
Arno
„SezNer”
Magyar Lettre
Internationale, 76

elrámolta, mondja a Luis, erre még pontosan emlékszem, én akkor még kis srác voltam, és majdnem olyan erős, mint ma, az egész szakramentumot elvitte a víz, következő vasárnap már csak egy nagy kő állt ki a Rajnából, de az akkora volt, mint egy ház, mind a mai napig ott áll, az új híd alatt, néhány nap múlva az egész hóbelevancnak nyoma sem volt. A nagynéni fogja a törlőrongyot, és letörölgeti a törzsasztalt, hoz az Ottónak egy újabb üveget, és tölt neki. Az Otto megemeli a kalapját, és leveri a hamut, a Rajna, ez a vén csibész, már jó néhány traktort magába nyelt.

De volt is aztán áhítat, az öreg Josefin olyan fekete csuha volt, mintha egyenesen az ördögé lett volna, mondja az Otto, újra meggyújtja a szivarját, a templom zsúfolásig megtelt, az utolsó pad szélén is ültek, hátul meg még álltak is, és az emberek számolták a köveket a rózsafüzéreiken, és imádkoztak, és a suttogás a templomhajóban olyan volt, mint a Rajna zúgása, aztán Pancraz, a kövér harangozó leült az orgonához, és úgy játszott a nyomorék ujjaiával, hogy az embert még most is kirázza tőle a hideg.

Napok óta esik, hogy a végén még tényleg ránk dől az Ochli, az Alexi meg vizet akar inni, mondja a nagynéni, mit akar, kérdi a Silvia, nem elég, hogy esik, ez meg még inni is vizet akar, ez teljesen új, talán csak nem lett szerelmes? Ilyesmi lehet a dologban, máshogyan én sem tudom magyarázni, mondja a nagynéni, de meg nem szólalna, nézz rá, meg se mukkan, máskor meg dől belőle a szó, mint a vízfolyás, mint akinek kimosta a talajt a lába alól ez a rohadt idő. Ennyire akkor sem volt súlyos a helyzet, amikor a felesége felakasztotta magát a padláson, mondja a Silvia. Kár a szóért, mondja a Luis, nincs ezen mit okoskodni, le kell gurítani néhány kupicával, az mindig, mindent megold.

Láttatok a Rajnát, kérdezi az Otto, most már aztán elég, de tényleg, a nagy kő már félig vízben áll, és ha így esik tovább, akkor kezit csókolom, mondja még, és iszik. Nyolcvanötben, mondja a Luis, majdnem a tetejéig ért a víz a kőnek, az anyja nemjóját, már idebenn is térdig ültünk a vízben, az nyolcvanhétben volt, mondja a nagynéni, aranyat lehetett volna mosni a törzsasztalnál, mondja az Otto, néhány aranyfog biztosan fennakadt volna a szitán, mer' a jó Isten addig áztatta a hegyoldalt, hogy a temetőt is elöntötte a víz, vagyis hogy a temető fala nem bírta a nyomást, a sírok felét kimosta az ár és a faluig sodorta. Ammán igaz, mondja a Luis, a Filomena egy egész vagyont hordott a szájában, az éppen nekem is jól jött volna, amikor a borjaim felét elvitte az árvíz, a gazdaságnak annyi volt, szevasz, tavasz, na ja, az Úr akarata ellen nincs apelláta, mondja az Otto, a Luis tubákat vesz elő a nadrágzsebéből, az emberek meg álltak a hídon, és úgy meresztgették a csipájukat, mint a japánok, felszippantja a tubákat, huhh, kérsz te is, az Otto odanyújtja a kézfejét, de nem elég ám a csipádat meresztetni, látni is kell, visszateszi a szelencét a zsebébe, az én nagyanéniamat is elvitte az ár, mondja, de mire észre vettük, már késő volt. Hüha, mondja az Otto, és zsebkendőjét vesz elő a nadrágzsebéből.

A nagynéni visszateszi a szekrénybe az újságcsikket. Kinyílik a konyhaajtó, és nagyanó áll a küszöbön. A kezében szenteltvízes fiola, a szájában cigaretta. Hagyd ezt a vackot, mondja a nagynéni, és kiveszi szájából a cigarettát. Nagyanó elbiceg a törzsasztalig, a nagynéni segíti, na, ki halt meg ma, kérdi nagyanó, és keresztet vet. Senki, mondja a nagynéni, gyere, ülj le. A nagynéni pálinkát hoz neki. Látod, mondja az Otto, mindjárt százéves lesz, és példát vehetnél róla, a törzsasztalra koppint, aztán az Alexire mutat, vacsorára egy cserkő, és kutyabajod. Ha nagyon akarsz, mert annyira fontos neked a lelki üdvösséged, egy csepp szenteltvizet is csöppenthetsz bele, de csak a víz önmagában nem elég, jól is néznék ki, ha a nagyanó csak szenteltvizet inna, mondja az Otto, ide a rozsdás bökök, hogy olyan átlátszó volna, mint a háztartási fólia. Nagyanó elrakja kardigánja zsebébe a szenteltvízes fiolát, és szájához emeli a kupicát. Az én dédanyám százhárom évig élt, de a pálinkát az utolsó percig nem vetette meg, mondja a Silvia és kifújja a füstöt, menni már nem bírt, már a lábán se tudott megállni, nem beszélt, nem látott, a végén már hallani se hallott, de a páleszhez mindvégig, az utolsó kenetig hű maradt, és föltételezem, hogy odafönn se hajlandó lemondani róla. Különben nem is élt volna meg olyan szép kort, mondja a Luis. A századik születésnapján, mondja a Silvia, a plébános, még az öreg Josefi misét mondott érte, és fohászzkodott Istenhez, Szűzmáriához meg az egész szakramentumhoz, hogy engedjék már szegény asszonyt meghalni. De gondolhatod: még három teljes évig élt, a szentháromság kedvéért, na meg csakazértis, százhárom év, jószágos teremtmény, valóságos élő kövület vótt! He, kérdezi nagyanó.

Az Alexi fel akar állni, nem mész te sehova, mondja a Luis, ó, hát má pisálni se lehet. Hü, de fineszes, na ja, dörsölt egy fickó, mondja az Otto, de minket se ejtettek ám a fejünk lágýára. Aki nem iszik, annak brunyálni sem kell, mondja a Luis. Hagyjátok már, mondja a nagynéni, csak le akarja eresztetni a fáradvizet, nehogy még a nadrágjába csináljon nekem, mint a Guido, az is már hány éve halott, ki halt meg, kérdi nagyanó, senki, mondja a nagynéni és újabb Mary Longot dug a szájába, azt álmodtam, mondja nagyanó, hogy megdöglött a ló, oszt feküdt csak kinyúlva a zöld füvön, a Rajna partján, a nagynéni kifújja a füstöt, szóval a Guido, mondja a nagynéni, az mindig itt ült a padon, mindig ugyanazon a helyen, egész délután ott ült, és egy kukkot nem szólt, és ha betintázott, behúzta a fejét a vállá közé, igen, és a vécén halt meg, mondja a Silvia és odatartja a nagynéninek az égő gyufaszálat, csodálkozott is mindenki, hogy egyszer csak ki akar menni a klotyóra, pedig máskor soha, rágyújt egy Selectre, csak aztán nem is jött vissza többé. Tudod mit, hozzál nekem még egy Quintint, mondja a Luis a nagynéninek. Hogy lehet, hogy ma még nem halt meg senki, kérdi nagyanó. Ma még senki, mondja a nagynéni, kérsz még egy kupicával, he, kérdi a nagyanó, hozok neked még egyet, és koccintunk a Szent Antalra. Jaj, hova tettem az ostyáimat, kérdi a nagyanó, és a nagynéni feláll.

ADAMIK LAJOS FORDÍTÁSA

